

Palosuojelurahaston avustaman rakennushankkeen käyttötarkoituksen muuttuminen pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanon johdosta (2021/616, 68 §)

Palosuojelurahaston myöntämät avustukset ovat valtionavustuksia ja niitä säätelee valtionavustuslaki (688/2001). Palosuojelurahasto toimii avustusta myöntäessään valtionapuviranomaisena. Palosuojelurahaston antamassa päätöksissä on sovellettu mitä palosuojelurahastolaissa (306/2003) ja valtionavustuslaissa säädetään.

Palosuojelurahasto on edellyttänyt päätöksissään, että Palosuojelurahaston avustuksella hankitun omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta ei saa luovuttaa toiselle päätöksessä määrättyä avustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana. Päätösehtojen mukaan avustettua omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin päätöksessä määrättyyn käyttötarkoitukseen. Palosuojelurahaston hallitus on myös edellyttänyt, että rakennushankeavustusta saaneen kohteen avustuksen päätösehdot siirtyvät omistuksen luovutuksen yhteydessä luovutuksensaajan vastuulle (esim. 30 vuoden omaisuuden käyttöaika).

Valtionavustuslain 22 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan valtionapuviranomainen voi päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun valtionavustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos valtionavustuksen saaja on 13 §:n vastaisesti luovuttanut toiselle omistus- tai hallintaoikeuden omaisuuteen, joka on hankittu valtionavustuksella. Valtionavustuslain 22 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteluiden (HE 63/2001) mukaan valtionapuviranomainen voi jättää valtionavustuksen perimättä takaisin silloin, kun omaisuutta käytetään omistus- tai hallintaoikeuden luovutuksesta huolimatta tavalla, jossa valtionavustuksen myöntämisen tarkoitus toteutuu.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannuttamisesta annetun lain (616/2021) 68 §:ssä säädetään valtionavustusten takaisinperinnästä luopumisesta. Sen mukaan kunnan, kuntayhtymän tai sopimuspalokunnan omistaman pelastustoimen rakennuksen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai perusparantamista taikka kunnan, kuntayhtymän tai sopimuspalokunnan irtaimen omaisuuden hankintaa varten myönnetyn valtionavustuksen takaisinperintää koskevia säännöksiä ei sovelleta, jos rakennuksen omistus tai hallinta luovutetaan, käyttötarkoitus muutetaan tai rakennus tai sen osa poistetaan käytöstä taikka irtaimen omaisuuden omistus tai hallinta luovutetaan, käyttötarkoitus muutetaan tai omaisuus poistetaan käytöstä 1.1.2023 tai sen jälkeen uudistuksen toimeenpanosta johtuen. Rakennuksen tai irtaimen omaisuuden omistajan on tarvittaessa voitava osoittaa omistuksen tai hallinnan luovutuksen, käyttötarkoituksen muuttamisen tai käytöstä poistamisen johtuneen uudistuksen toimeenpanosta ja tapahtuneen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä vastuussa olevan hyvinvointialueen päätöksellä. Kyseistä pykälää sovelletaan valtionavustuksiin, jotka on myönnetty edellä mainitussa tarkoitettuun toimintaan palosuojelurahastolain (306/2003) nojalla.

Mikäli Palosuojelurahaston avustusta saanut pelastustoimen rakennuksen omistus tai hallinta luovutetaan, käyttötarkoitus muutetaan tai rakennus tai sen osa poistetaan käytöstä pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta johdosta, ei Palosuojelurahaston avustusta peritä takaisin. Edellytyksenä on, että rakennuksen omistaja on selvittänyt Palosuojelurahastolle omistuksen tai hallinnan luovutuksen, käyttötarkoituksen muuttamisen tai käytöstä poistamisen johtuneen uudistuksen toimeenpanosta ja tapahtuneen pelastustoimen järjestämisestä vastuussa olevan hyvinvointialueen päätöksellä. Rahaston hallitus käsittelee hakemukset tapauskohtaisesti ja tekee asiasta päätöksen kokouksessaan. Selvityksessä tulee myös olla selvitys rahaston hallituksen päätösehtojen siirtymisestä luovutuksen saaneelle.

Perusteltu hakemus Palosuojelurahaston myöntämän avustuksen takaisinperinnästä luopumisesta tulee lähettää Palosuojelurahaston virkasähköpostiin psr.sm@gov.fi.

Hakemuksen tulee sisältää:

- Rakennuksen omistajan perusteltu selvitys pelastustoimen rakennuksen omistuksen tai hallinnan luovuttamisesta, käyttötarkoituksen muutoksesta tai rakennuksen tai sen osa käytöstä poistamisesta.
- Selvitys siitä, että muutos on johtunut sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta.
- Selvitys, että muutos on tapahtunut pelastustoimen järjestämisestä vastuussa olevan hyvinvointialueen päätöksellä (hyvinvointialueen aluehallituksen päätös).
- Allekirjoitettu kauppakirja.
- Rakennuksen luovuttajan ja luovutuksen saajan allekirjoittama sitoumus Palosuojelurahaston avustusehtojen siirtymisestä luovutuksen saajan vastuulle. Avustusehtojen siirtymisestä on selkeyden vuoksi suositeltavaa sopia osana kaupan ehtoja kauppakirjassa.
- Palosuojelurahaston avustuspäätös sekä avustuksen maksamisen ajankohta.
- Muut mahdolliset asiaa selventävät liitteet.

Mikäli avustuspäätöksen jälkeinen muutos ei johdu sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain 68 §:ssä tarkoitetulla tavalla uudistuksen toimeenpanosta tai asiasta ei ole hyvinvointialueen aluehallituksen päätöstä, voi kyseeseen tulla valtionavustuslain 22 §:n 1 momentin 4 kohdan mukainen avustuksen takaisinperintä.